

VALLONIA DECLIVIS STERKI, 1892 IN NEDERLAND

door

T. Meijer

In de collectie van J. Rempe (1975) bevindt zich een monster land- en zoetwatermollusken door hem in 1969 verzameld in de omgeving van Wapenveld (Overijssell). Het monster werd genomen op de oever van een doorbraakkolk langs de IJssel. De exacte locatie blijkt helaas niet uit de etikettering. Op de topografische kaart staan drie plassen, die in aanmerking zouden kunnen komen. Dat zijn de Boscholk (coördinatenvak 494-202), de Werverskolk (vak 494-204) en de Zwarte Kolk (vak 495-202). Van deze drie ligt de eerste het dichtst bij Wapenveld. Hoe het monster precies genomen is, blijkt evenmin uit de ter beschikking staande gegevens. Het kan zijn, dat een aanspoelselijntje bemonsterd is, maar een kleilaag ontsloten in de oever is ook heel goed mogelijk. In ieder geval hebben de huisjes een fossiele conservatie en zijn vele gevuld met klei. Ondanks deze onvolkomenheden bij de documentatie, is een vermelding van de aangetroffen fauna op zijn plaats.

De volgende soorten zijn aanwezig:

<u>Valvata pulchella</u>	<u>Valvata cristata</u>	<u>Bithynia tentaculata</u>
<u>Lymnaea corvus</u>	<u>Galba truncatula</u>	<u>Planorbis planorbis</u>
<u>Anisus vortex</u>	<u>Anisus leucostoma</u>	<u>Bathymorphus contortus</u>
<u>Planorbarius corneus</u>	<u>Pisidium obtusale</u>	<u>Carychium minimum</u>
<u>Cochlicopa lubrica</u>	<u>Cochlicopa lubricella</u>	<u>Pupilla muscorum</u>
<u>Vertigo pygmaea</u>	<u>Vallonia costata</u>	<u>Vallonia excentrica</u>
<u>Vallonia declivis</u>	<u>Zonitoides nitidus</u>	<u>Nesovitrea hammonis</u>
<u>Cecilioides acicula</u>	<u>Laciniaria biplicata</u>	<u>Trichia hispida</u>

In de aanhangende klei werden nog statoblasten van Plumatellidae (zoetwaterbryoöen en oogonen van Characea (Kranswieren) aangetroffen).

Voor zover mij bekend, was Vallonia declivis, waar overigens maar één exemplaar van werd gevonden, nog niet eerder uit ons land gemeld. Het huisje onderscheidt zich van de andere Vallonia huisjes door een niet omgeslagen en slechts weinig verdikte mondrand. Bovendien is het huisje beduidend groter dan de andere exemplaren. De determinatie werd gecontroleerd d.m.v. vergelijking met exemplaren afkomstig van Untertürkheim (BRD) uit de collectie van L. Hässlein.

Volgens Kerney & Cameron komt V. declivis in een zeer beperkt gebied in Midden-Europa voor. Slechts op enkele plaatsen in rivierdalen is de soort levend gevonden. Mogelijk is het exemplaar van Wapenveld door rivierwater uit Midden-Europa naar zijn laatste rustplaats gedragen. Wellicht verdient het aanbeveling eens beter op de aanwezigheid van deze soort te letten in aanspoelselijnen langs onze grote rivieren.

Voor een bepaling van de ouderdom van de fauna zijn wellicht

twee soorten van belang:

Cecilioides acicula en Laciniaria biplicata.

De eerste is in Nederland en mogelijk in heel Noordwest-Europa waarschijnlijk verschenen ten tijde van de introductie van de akkerbouw. Echter de ondergrondse levenswijze, waardoor exemplaren in oudere afzettingen terecht komen, maakt de soort ongeschikt voor nauwkeurige ouderdoms-indicaties.

Laciniaria biplicata komt in jonge duinafzettingen voor (Bank, 1976) en is tot nu toe niet uit oudere afzettingen bekend.

Dit betekent, dat de fauna ten hoogste 700 jaar oud kan zijn.

Literatuur:

BANK, R., 1976. Jong-Holocene mollusken uit het Nationale park "De Kennemerduinen". - De Kreukel, 12: 45-56.